

رازی و خوانندگان

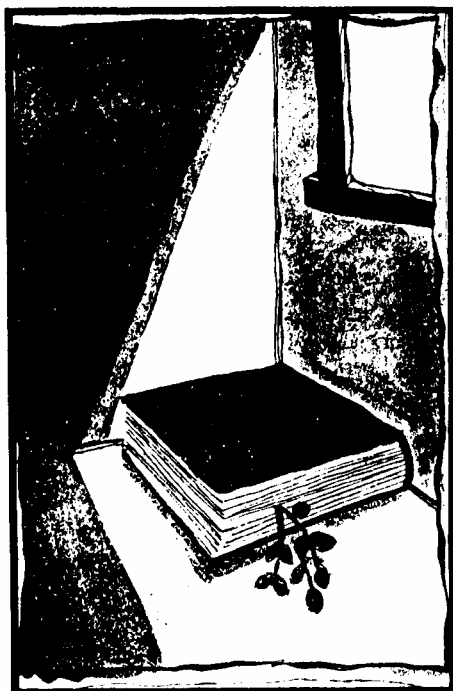
مقدمه

این طریق نحوه برخورد صحیح آرا را داشته
باشیم.

همانگونه که خوانندگان عزیز می‌دانند،
این نشریه همیشه سعی داشته آراء مخاطبین
خویش را چه در زمینه تشویق مسئولین و
دست‌اندرکاران رازی و چه پیرامون انتقاد و
اعتراض از آنها در این ستون منعکس نماید.

در این قسمت از ستون رازی و خوانندگان
نامه آقای آرمان منصوری دانشجوی دانشکده
داروسازی دانشگاه آزاد اسلامی را که در
اعتراض به نحوه ترجمه مقاله «چشم‌انداز قانونی
تجویز دارو» به عمل آمده است به همراه پاسخ
آقای دکتر مصطفی تقوی درج می‌نمایم، تا از

آنکه مقاله ترجمه شده باید توسط شخصی مسلط بر فنون و ریزه کاریهای نگارش و نیز آگاه از موضوع مقاله و اصطلاحات به کار رفته در آن مورد بازبینی قرار گیرد، تا حاصل کار مقاله‌ای شود با نثری روان و عاری از اشتباهات احتمالی. مقاله سرور گرامی آقای دکتر مصطفی تقوی نیز از جمله این مقالات ترجمه‌ای محسوب

میشود که علیرغم تازگی و جالب بودن موضوع آن بعلمت عدم رعایت موارد فوق به سردرگمی و خستگی فکری خواننده انجامیده و علاوه بر آن زمینه‌ای شده است برای طرح این پرسش که آیا مقالات قبل از چاپ شدن در رازی بازبینی میشوند یا خیر؟ و اصولاً ملاک چاپ شدن مقالات در رازی چیست؟ برای

اگرچه در پاره‌ای موارد کوشیده‌ایم که نکات مبهم نامه‌های همکاران را در این ستون موشکافی کنیم، ولی همیشه قضاوت در مورد مکانبات با رازی را بمعهد خوانندگان گذاشته‌ایم. طبیعی است که در رابطه با این دو نامه نیز خوانندگان عزیز پس از مطالعه قضاوت خواهند کرد.

سردبیر

حضور محترم مدیر مسئول و سردبیر ماهنامه رازی: با عرض سلام، صمیمانه از زحمات بی‌شائبه شما و سایر دوستان عزیز در امر نشر ماهنامه وزین رازی تشکر نموده و برای شما عزیزان آرزوی موفقیت می‌نمایم. بی‌شک هدف یک محقق از ارائه یک مقاله آن است که جدیدترین و معتبرترین اطلاعات را به مناسبترین شکل ممکن در اختیار جویندگان علم و دانش قرار دهد. مقالات خود انواع متعددی دارند. گاه حاصل تحقیق و تجربه چندین ساله محققین میباشد و گاه ترجمه‌ای هستند از مقالات ارائه شده توسط سایر محققین. در مورد مقالات ترجمه‌ای رعایت نکاتی چند الزامی است که در این مورد میتوان به موارد زیر اشاره نمود:

- ۱- تسلط کامل مترجم به زبان مادری خود و نیز تسلط کامل وی به زبانی که برای نوشته شدن مقاله مورد استفاده قرار گرفته است.
- ۲- آگاهی کامل مترجم از موضوع مقاله و آشنا بودن وی با اصطلاحات بکار رفته در مقاله.
- ۳- ویرایش مقاله پس از ترجمه. یعنی

ماهنامه رازی امر پسندیده‌ای نمیباشد که اجازه دهد یکسری جملات نامفهوم بعنوان مقاله علمی در کنار سایر مقالات اجازه چاپ یابد، زیرا این امر در صورت تکرار نه تنها باعث بروز بدگمانی در میان اساتید و دانشجویان نسبت به مقالات چاپ شده در رازی میشود بلکه موجبات دلسردی اساتید و محققین محترمی میشود که در تهیه مقالات با ماهنامه رازی همکاری مستمر دارند. برای اطلاع بیشتر خوانندگان عزیز تنها به ذکر چند نمونه از ایرادات وارده اکتفا کرده و از آنها میخواهم تا خود قضاوت فرمایند.

۱- در آغاز مقاله در صفحه ۶۴ چنین آمده است:

«هر پزشک، داروساز و یا پرستار دست‌اندر کار دارو و با تجویز آن برای بیماران خود و احتمالاً بیمارستان و سازندگان دارو را با امکان دادخواهی بویژه در مواردی که انسان عامل تجربه باشد روبرو خواهد یافت»

۲- در صفحه ۶۵ آمده:

«امروزه پزشکان معمولاً از وسعت انتحال آزاد یکی از عوامل درمان میبرند»

۳- باز در همان صفحه میخوانیم:

«با این وجود آسیبهای واقعی و فرصت فراوان خطا در درمان دارویی در فراسویی داوریهای پزشکی وجود دارد»

۴- در انتهای صفحه ۶۵ نویسنده ما را با نام دو داروی جدید در عرصه پزشکی مدرن آشنا میسازد که (نویسنده) مدعی است از جمله داروهای هستند که در خلال ۴۸ روز دوران بستری بیمار در بیمارستان بوی داده شده‌اند این

داروها به ترتیب عبارتند از:

۱- *Lactobacillus acidophilus*!!

۲- *Lactobacillus vulgaricus*!!

از نویسنده محترم متشکر میشوم اگر بفرمایند این داروها از چه زمانی وارد بازار دارویی شده‌اند!

۵- در صفحه ۶۷ آمده:

«در ماه نوامبر!!! ۱۹۶۸ FDA اقدام به جمع آوری ترکیب ضدچاقی دیژیتال؛ ویتروید از بازار نمود» اینجانب منابع موجود و از جمله Marthindale را نگاه کردم اما به دارویی به این اسم دیژیتال برخورد نکردم شاید نظر نویسنده قرص Regenon بوده است

۶- در همان صفحه گفته شده از داروهای چون گلیکوزیدهای قلبی *Cardiac glycosides* و سداتیوها نظیر فنوباریتال و میروبامات برای درمان چاقی استفاده میشود. بدلیل جالب بودن این روش درمانی باز از نویسنده مقاله متشکر میشوم اگر بفرمایند چه مرجعی استفاده از داروهای فوق را برای درمان چاقی پیشنهاد میکند.

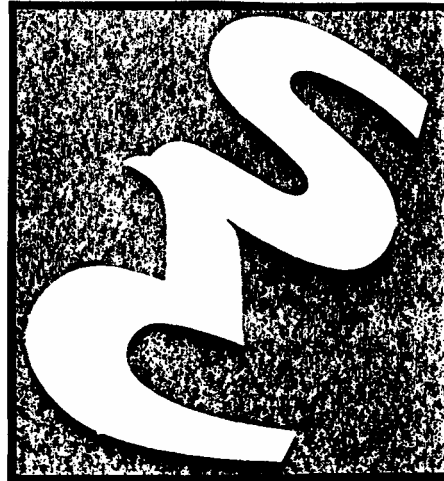
۷- در ابتدای صفحه ۶۸ آمده:

«خطای تفصیر!! آزمونهای تعیین حساسیت در مواردی نموده شده است» اگر از کلمه تفصیر با آن املائی بدیع آن هم بگذریم، باز در تفسیر جمله بالا در خواهیم ماند. گویا کلید حل این معما نیز همچون سایر موارد بدست نویسنده مقاله میباشد.

۸- در ابتدای صفحه ۶۹ آمده است:

«در صورت بروز چنین واکنشهایی در

بیمارانی که حساسیت قبلی آنان به دارو نموده شده است و یا اگر بتوان عدم بررسی دقیق پزشک به واکنش به واکنش‌های احتمالی را نمود وی از رهگذر مسئولیت کامل عهده‌دار جبران

خسارت خواهد بود، اگر بتوان در مورد سایر جملات بهانه‌ای آورد برای عبارت فوق دیگر هیچ بهانه‌ای پذیرفته نیست زیرا علاوه بر بی‌معنی بودن آن، هدف آن نیز مشخص نمیباشد.

۹- باز در همان صفحه میخوانیم:

«وی باید از درك بیمار نسبت به بروز واکنش اطمینان یابد»

خواهش میکنم منظور جمله بالا را بیان فرمایید.

۱۰- در پایین صفحه ۶۹ آمده:

«در ۱۹۲۷ سه دوجین حوادث ناشی از تزریق گزارش و از آن پس این تعداد رو به رشد داشته‌اند»

اولین باری است که میخوانم واحد حادثه دوجین میباشد.

۱۱- در همان صفحه ۶۹ آمده:

«پیچیدگیهای ناشی از تزریق نارسای زیر
Abscess and cyst formation,
cnestesiw, distalarteridar
spsm/edemw,
hematomas/footdrop,
hupoesthesia, motor weakness
«/numbness

لطفاً بفرمایید معنی این عبارت که بدنیاال هم آمده‌اند چیست؟ و چه رابطه‌ای با جمله فارسی ماقبل خود دارند؟

۱۲- در صفحه ۷۰ گفته شده که دارویی بنام hismuth میتواند به جراحات تزریق منتهی شود. ممنون میشوم اگر از نویسنده بخواهید اطلاعات بیشتری راجع به داروی hismuth در اختیار خوانندگان قرار دهند.

۱۳- در همان صفحه ۷۰ می‌خوانیم:

«تزریق داخل کیل! در هر جای آن بجز ربع خارجی فوقانی اسباب بروز ضایعات خطیر است، خواهش میکنم این جمله را هم تفسیر فرمایید.

در صفحه ۷۲ از ورود داروی جدید دیگری بنام Levalerenal به بازار دارویی آگاه میشویم. از نویسنده مقاله فوق استدعا دارم تا درباره این دارو هم نظیر داروی hismuth توضیح مختصری مرقوم فرمایند.

۱۵- در همان صفحه ۷۲ می‌خوانیم:

«در مواردی فرآورده (محلول‌های) سبب اسکروز تصادفی وریدهای عمقی به جای وریدهای سطحی، قانقاریا (گانگرن) و مرگ

ناشی از قطع پنجه، یا دست و پای متعاقب آن
منجر میگردد»

تفسیر جملات فوق هم تنها از دست
نویسنده مقاله برمی آید و بس!
۱۶- در صفحه ۷۴ می خوانیم:

«تنها هنگامیکه تجارب عوارض در وادی
شک منطقی از دارو ناشی گردد مستقیماً و دقیقاً
عنوان واکنش‌های دارویی خواهد گرفت»
خواهش میکنم این جمله را هم نظیر سایر
جملات تفسیر فرماید.

باور بفرمایید اگر اغراق نکرده باشم
سرتاسر این مقاله را جملاتی نظیر جملات فوق
فراگرفته که اگر بخواهیم به همه آنها اشاره
کنیم مثنوی هفتاد من کاغذ میشود. از آنجایی
که نویسندگان مقالات در قبال نوشته‌های خود
مسئولیت دارند از شما می‌خواهم تا برای اثبات
رسالت خودتان بدون تعصب این نامه را در
قسمت رازی و خوانندگان چاپ نموده و مقاله
علمی! «چشم‌انداز قانونی تجویز دارو» را برای
روشن شدن مطلب چاپ فرمایید.

با تقدیم احترام فراوان

آرمان منصوری

دانشجوی دانشکده داروسازی

دانشگاه آزاد اسلامی

ماهنامه دارویی رازی

با سلام و احترام، با قدرشناسی از متن
ارسالی آقای آرمان منصوری نکاتی چند
یادآوری میشود:

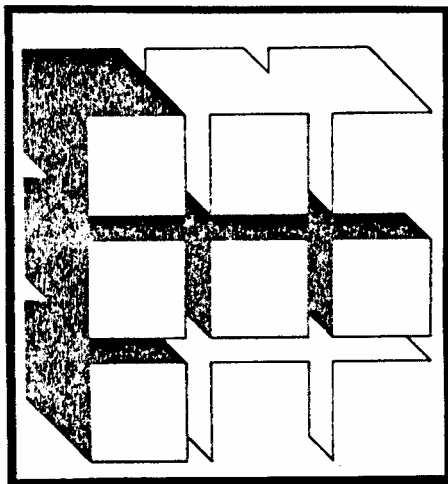
برای راهبری منظم بحث اجازه بدهید تا از

نقش و کارکرد مترجم آغاز کنیم
آقای نجف دریابندری، مترجم توانا این
وظیفه را چنین می‌شناسند:

«راه مترجم راهی است باریک و دشوار، و
من اکنون میخواهم کوشش کنم که این راه را تا
آنجا که میتوانم روشن سازم. مطلبی که من
مترجم در پیش روی خود میگذارم ترکیبی است
از معنی و صورت که در «زبان ترجمه‌ای»
جدید به «محتوی» و «شکل» تعبیر شده است.
من برای این که مطلب را از زبانی دیگر ترجمه
کنم در ذهن خود به تجزیه این ترکیب میپردازم
و معنی را از صورت منتزع میکنم، تا آنرا با
صورت دیگر تطبیق دهم. اما برای انتخاب
صورت جدید چه ملاکی در دست دارم؟ من
میدانم که یک معنی را، اگر نه همیشه، لامحاله
در غالب موارد میتوان به بیش از یک صورت
بیان کرد. پس اگر معنای مورد بحث را به هر
صورت که شد به فارسی در آوردم، هر چند که
عبارت فارسی‌ام هیچ عیب و نقصی هم نداشته
باشد، وظیفه واقعی خود را انجام نداده‌ام، من
باید مطلب را به نحوی به فارسی در آورم که نه
تنها از حیث معنی بلکه از حیث صورت نیز با
اصل منطبق باشد. اما این جا کار من دشوار
میشود. اگر پس از وارد کردن مطلب به ذهن
عمل انتزاع معنی را از صورت بیش از اندازه پیش
برم، ناچار پی صورت را گم خواهم کرد و به
هنگام ریختن صورت جدید قالبی در دست
نخواهم داشت. از طرف دیگر، اگر این عمل
انتزاع را به حد کافی پیش نبرم صورت زبان
بیگانه از فضای ذهن من بیرون نمی‌رود تا بتوانم

چند سال گذشته با گردآوری مقالات و برگردان آن به فارسی گامهای اولیه طی شد. این مقالات باید زمینه ساز طرح مسائل اساسی بالا باشد. مقاله اول که بخشی از آن بچاپ رسید ترجمه فصلی از کتاب *Techniques of Medication A Manual on the Administration of Drug products* ERIC W MARTIN, PHD بود که قلمرو حقوق داروئی را بشکل موضوعی معرفی مینمود و تازگی آن از نظر زمانی مورد نظر نبود. زیرا موضوعات یاد شده با تغییر مصادیق آن برجا بوده و احتمالاً تا دارو و درمانی وجود دارد برجا خواهد ماند.

درباره برگردان متن چون متن ارسالی نقد ترجمه محسوب نمی شود به ذکر جمله

آغازین متن فارسی و انگلیسی قناعت میشود :
Every time physicians, pharmacists, or nurses handle a drug or administer

صورت زبان مادریم را جانشین آن کنم. به عبارت دیگر قالبی که در دست من میماند بسا که با طبیعت زبان مادریم سازگار نباشد. پس چه باید کرد؟

به نظر من آنچه در اینجا از آن به «صورت» تعبیر کردیم يك كل واحد نیست بلکه از دو عنصر متفاوت تشکیل شده است. یکی ساختمان زبان مورد بحث است که محکوم قواعد دستور آن زبان و تابع استعمالات اهل آن زبان است، دیگری تمایلی است که در اصل معنی به جهت پذیرفتن يك صورت خاص وجود داشته و ملاک انتخاب نویسنده در ترجیح يك صورت ممکن بر صورت ممکن دیگر قرار گرفته است.

این عنصر بیش از ساختمان زبان با جنبه عاطفی مطلب، و در نتیجه با عواطف نویسنده، مربوط است و همان چیزی است که در اصطلاح ادبی سبک نویسنده نامیده میشود. همه نویسندگان انگلیسی به زبان انگلیسی سخن میگویند، ولی هر يك سبکی خاص خود دارند. تفاوت این سبکها بیش از آن که موضوع بحث زبان شناسی باشد موضوع بحث روانشناسی است. و اما درباره ترجمه این متن :

از دیرباز بدلیل کمبودهایی که در ادبیات داروسازی ایران در قلمرو :

اقتصاد دارو

بازرگانی دارو

حقوق داروئی

بچشم میخورد صاحب این قلم بر آن شد تا زمینه آشنائی با موضوعات بالا را فراهم آورد. در

it to a patient, they expose themselves and perhaps a hospital and a pharmaceutical manufacturer to the possibility of lawsuits, particularly.

هر پزشك، داروساز و یا پرستار دست‌اندرکار دارو و یا تجویز آن برای بیماران، خود و احتمالاً بیمارستان و سازندگان دارو را با امکان دادخواهی بویژه در مواردی که انسان عامل تجربه باشد روبرو خواهد یافت. نقد متون ترجمه باید با دسترسی منتقد به حداقل متن اصلی فراهم شود تا با ارزیابی متن از نظر:

دستور زبان، فصاحت و ... به محك داوری سپرده شود.

با تجدید احترام
مصطفی - تقوی

نامه‌های شمارسید. از توجه‌تان به نشریه رازی
متشکریم:

علی گودرزی (داروساز) - یاس واحدی
(داروساز) - کیامرז بختیاری‌زاده (دانشجوی
داروسازی) - احمد بحرپیور (داروساز)
شهره زندپازندی (داروساز) - سینا معصومی
(داروساز) - منصور امیریان (داروساز)
نوشین یزدان‌پناه (پرستار) - مرضیه صدرزاده
(پرستار) - نیلوفر موسوی (دانشجو)
سیدعبدالعلی صفوی (داروساز) - غلامرضا
دهقان (داروساز) - محمود محمدی

(دانشجو) - شهرام حبیبی کوشایی (داروساز)
حلم بردی‌چوگان (داروساز) - کیومرث
نظری‌مقدم (داروساز) - امیر مهدیخانی
(دانشجو) - همایون جلایی (دانشجو) - ایرج
نوروزنژاد (دانشجوی داروسازی) - عنایت...
سلیمی (دانشجوی داروسازی) - وحیده
کرمی‌زنده‌دل (پرستار) - محمدرضا سرور
(دانشجو) - مریم بهاور (داروساز)
حمیدرضا محمدی (دانشجوی داروسازی)
فلورا معارفی (دانشجو) - حمیدرضا رستمی
(دانشجو) - محمد معیت‌ایرانلو (دانشجو)
جابر قریشی (پزشك عمومی) - سیامك
بتائی‌رودسری (دانشجو) - سیدحسین صالحی
(دانشجوی داروسازی) - سعید کیان‌بخت
(داروساز) - علی درخشنده (دانشجوی
داروسازی) - مهین اشرفیان‌بناب (رزیدنت
کودکان) - اکرم‌السادات رومانی (داروساز)
ابراهیم مصلحی‌شاد (پزشك عمومی) - محسن
عالم (پزشك عمومی) - عباس بابایی
(داروساز) - علی‌اصغر حوزان (دانشجوی
داروسازی) - محمود یوسفیان (رزیدنت
کودکان) - دانش حیدری (پزشك عمومی)
محمد مهدی رزمجو (دانشجوی داروسازی)
مهران باباپور (دانشجوی داروسازی)
امیر هوشنگ باقری (دانشجو) - میثاق موالی
(دانشجو) - سامان نجری (دانشجوی
داروسازی) - مریم امینان (پزشك عمومی)
نصرت...مظاهری (دانشجو) - علیرضا
رضوانی (پزشك عمومی) - نازی ناصری
(دانشجو)